

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Cap. III. In diebus aut[...] illis venit Johannes Bapt. predica[n]s in deserto
Judee, [et] dice[n]s ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

- Matth. ij. *ta, ecce ego Messias, creditis in deū & in me credite, quomodo consequenter diceret nobis, & dicitis a me, quia mitis sum & humilis corde. Profecit sic illū procedere non decebat, qui est ipsa sapientia, sed nec filiorū sapientia quēq̄ decet, ut ipse primus grām pradi- cet, qualiscunq; sibi fuerit collata, decebat ipsum, cuius hęc sententia est, Et beatus est qui nō fuerit scandalizatus in me, dare operā, ut omnis auferretur occasio scādali, illis dūtaxat, qui nō libenter uellent scandalizari, ut maxime uolebant scribæ & pharisæi. Idcirco factū est, & reuerafieri oportebat, id quod hactenus enarratis Euangelista continuo subiūgit.*
- CAP. III. *In diebus autē illis uenit Iohannes Bapt. predicās in deserto Iudee, & dices. Pœnitentiā agite, appropinquabit enim regnū cœloꝝ: hic enim qui dictus est p̄ prophetā Esaiam dicentē. Vox clamātis in deserto, parate uia domini, rectas facite semitas eius. Ipse autē Iohannes habebat uesimentū de pilis cameloz, & zona pellicea circa lumbos eius. Esca autē eius erat locuste & mel syluestre. Tunc exibat ad eū Hierosolyma & omnis Iudea, & omnis regio circa Iordanē, & baptizabantur in Iordane ab eo, confitentes peccata sua. Ille ergo Iohānes homo magnus, pro ipsa magnitudine sui, multū debet humilitati filij hoīs, quippe qui propter indigentiā eiuldē, pauperis & egeni propter nos facti, propter nos testimonio magno indigentis, tā magnus & talis uenit, qui testimoniu phibens dignus esset audiri, imō nō posset con- temni. ¶ Qualis em̄ uel q̄ magnus est propheta hic, de cuius magnitudine prophetauerūt alij prophetae magni & sancti, teste ipso q̄ ipsos prophetas misit. Hic est em̄ (ait) de q̄ scri- ptū est. Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā, qui p̄parabit uia tuā ante te. Nā scriptū est in Malachia propheta: qd̄ ipse magnificē cōfirmans, taliter de eodē pronūciabit. Amē dico uobis, nō surrexit inter natos mulierū maior Iohanne Bapt. ¶ Et ipse Iohannes nō ni- mis ultroneus, imō nimis dīscussus, & nimis improbe pulsatus ab inquireribus, ego (inq̄) uox clamantis in deserto, dirigite uiam dñi, sicut dixit Esaias propheta, cuius & hic Euan- gelista p̄senti loco meminit, & Euāgelistæ cæteri. Quando uenit iste angelus, ita uox clamantis, tā magnificē uenit, ut conceptus utero sene stutis & sterili, Gabriele archange- lo p̄nunciante, spiritu suo repletur ad huc ex utero matris suæ, tantis natiuitatē eius co- mitantibus signis, ut timerent omnes uicini, & super omnia montana Iudee diuulgaretur hęc, & ponerēt omnes qui audierāt i corde suo dicentes, Quid putas puer iste erit? Et em̄ manus dñi erat cū illo. ¶ Sed fortassis hęc documēta magnitudinis eius nos quidē scimus, quia legimus: illi autē, qui tunc erant p̄sentes, quando à deserto uenit, nesciebant, aut ob- liti fuerant à longe p̄terita, quia tricesimus annus erat. Ad hoc sciendū, quia propter hoc ignotus, quia cū hominibus nō fuerat cōuersatio eius. Inde erat qd̄ Helyas esse putabatur & (qd̄ eo maius est) existimabat pplus, & cogitabant omnes in cordibus suis de illo, ne for- te ipse esset Christus. ¶ Horū omniū, quæ magnitudinē eius indicant, hic Euāgelista pri- mū hoc posuit. Hic est em̄, qui dictus est per Esaiā prophetā dicentē. Vox clamātis in des- erto, &c. Magnū hoc est p̄coniū Iohannis, quia est uox, nō dicitur uocalis siue uocē habens, sed uox, sicut ipse cōfessus est, dicens, Ego uox clamantis in deserto. Et uox utiq; alicuius uox est. Cuius ergo Iohannes est uox? Vtiq; clamātis, Et quis est clamās, nisi ille, cuius omnis uita, omne tēpus, quo hic in carne deguit, clamor siue inclamatio fuit? Hinc em̄ ap̄lus dicit. Qui in diebus carnis suę preces supplicationesq; ad eū, qui posuit illū à mor- te saluū facere, cum clamore ualido & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reuentia. Huius ita clamantis Iohannes prima uox fuit. Humilitas quippe uocem non habebat, sed in ciuitate Nazareth secū habitabat, & annus ætatis eius iam tricesimus incipiebat. ¶ Hoc est quod dicere molitur, quia sicut uerbū cuiusq; nostrū clara uel sonora uoce indiget, ut melius audiatur, ita uerbū dei caro factū est, testificante Iohanne, indiguit, ut hoies minus in eo scandalizaretur: qd̄ & factū est. Non solū em̄ apud simplices, uerū etiā apud inuiden- tes, & uoluntariū scandalum patientes, autoritas Iohannis causam eius p̄sape defendit, ut illic. Cū dicerēt ei, in qua potestate hęc facis? Respondēs dixit eis. Interrogabo uos & ego unū sermonē: quē si dixeritis mihi, & ego uobis dicā, in qua potestate hęc facio. Bap- tismū Iohānis unde erat? ē cœlo an ex hoibus? At illi cogitabāt iter se dicētes. Si dixerim de cœlo*
- Malach. 3. *in Malachia propheta: qd̄ ipse magnificē cōfirmans, taliter de eodē pronūciabit. Amē*
- Matth. ij. *dico uobis, nō surrexit inter natos mulierū maior Iohanne Bapt.*
- Lucę 3. *Et ipse Iohannes nō ni- mis ultroneus, imō nimis dīscussus, & nimis improbe pulsatus ab inquireribus, ego (inq̄)*
- Esaię 40. *uox clamantis in deserto, dirigite uiam dñi, sicut dixit Esaias propheta, cuius & hic Euan- gelista p̄senti loco meminit, & Euāgelistæ cæteri. Quando uenit iste angelus, ita uox clamantis, tā magnificē uenit, ut conceptus utero sene stutis & sterili, Gabriele archange-*
- Lucę 1. *lo p̄nunciante, spiritu suo repletur ad huc ex utero matris suæ, tantis natiuitatē eius co- mitantibus signis, ut timerent omnes uicini, & super omnia montana Iudee diuulgaretur hęc, & ponerēt omnes qui audierāt i corde suo dicentes, Quid putas puer iste erit? Et em̄ manus dñi erat cū illo. ¶ Sed fortassis hęc documēta magnitudinis eius nos quidē scimus, quia legimus: illi autē, qui tunc erant p̄sentes, quando à deserto uenit, nesciebant, aut ob- liti fuerant à longe p̄terita, quia tricesimus annus erat. Ad hoc sciendū, quia propter hoc ignotus, quia cū hominibus nō fuerat cōuersatio eius. Inde erat qd̄ Helyas esse putabatur & (qd̄ eo maius est) existimabat pplus, & cogitabant omnes in cordibus suis de illo, ne for- te ipse esset Christus. ¶ Horū omniū, quæ magnitudinē eius indicant, hic Euāgelista pri- mū hoc posuit. Hic est em̄, qui dictus est per Esaiā prophetā dicentē. Vox clamātis in des- erto, &c. Magnū hoc est p̄coniū Iohannis, quia est uox, nō dicitur uocalis siue uocē habens, sed uox, sicut ipse cōfessus est, dicens, Ego uox clamantis in deserto. Et uox utiq; alicuius uox est. Cuius ergo Iohannes est uox? Vtiq; clamātis, Et quis est clamās, nisi ille, cuius omnis uita, omne tēpus, quo hic in carne deguit, clamor siue inclamatio fuit? Hinc em̄ ap̄lus dicit. Qui in diebus carnis suę preces supplicationesq; ad eū, qui posuit illū à mor- te saluū facere, cum clamore ualido & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reuentia. Huius ita clamantis Iohannes prima uox fuit. Humilitas quippe uocem non habebat, sed in ciuitate Nazareth secū habitabat, & annus ætatis eius iam tricesimus incipiebat. ¶ Hoc est quod dicere molitur, quia sicut uerbū cuiusq; nostrū clara uel sonora uoce indiget, ut melius audiatur, ita uerbū dei caro factū est, testificante Iohanne, indiguit, ut hoies minus in eo scandalizaretur: qd̄ & factū est. Non solū em̄ apud simplices, uerū etiā apud inuiden- tes, & uoluntariū scandalum patientes, autoritas Iohannis causam eius p̄sape defendit, ut illic. Cū dicerēt ei, in qua potestate hęc facis? Respondēs dixit eis. Interrogabo uos & ego unū sermonē: quē si dixeritis mihi, & ego uobis dicā, in qua potestate hęc facio. Bap- tismū Iohānis unde erat? ē cœlo an ex hoibus? At illi cogitabāt iter se dicētes. Si dixerim de cœlo*
- Iohānes uox clamantis in deserto.
- Iohan. 1.
- Hebrę. 5.
- Chr̄s indigu- it uoce Iohā- nis.
- Math. 27.

de celo, dicit nobis. Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus, time-
 mus turbam. Omnes enim habebant Iohannem, sicut prophetam. Et respondentes Iesu, dixerunt.
 Nescimus. Ait illis & ipse, Nec ego dico uobis, in qua potestate hæc facio. ¶ Nec uero il-
 la tantum tempora siue illius temporis aut gentis homines attendere quis debet, sed omnes gentes, si-
 ue nationes usque ad finem seculi, quia quocumque & quod die prædicatur Christi aduentus, ad-
 est hic idem testis Iohannes, & testificans digito suo confirmat, quia Christus alius non fu-
 it, nec erit, nisi is qui putabatur filius Ioseph. Hoc ualuit magnitudo siue autoritas
 illius amici & testis, ut reciperent tunc filium saltem pauci, saltem duodecim, incipientes ab
 illa uoce qua dixit. Ecce agnus dei, qui tollit peccata mundi. Et si non plures illum recepisse-
 sent, receperunt autem etiam alij nonnulli: sufficere poterant huic sancto Israeliti ad propagan-
 dam gentem spirituale tot spirituales filij, quot secundum carnem filios, primus Israel pa-
 ter eius habuit. ¶ Lucas Euangelista, pulcherrimi prudens autor eloquij hunc aduentum
 huius Iohannis taliter edicit. Anno quintodecimo imperij Tyberij Cæsaris, procurante
 Pontio Pilato Iudæa, Tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius Tetrarcha
 Iudææ & Tracōnitidis regionis, & Lisania Abilinae Tetrarcha, sub principibus sacer-
 dotum Anna & Caipha, factum est uerbum domini super Iohannem Zachariæ filium in deserto.
 Et uenit omnem regionem Iordanis, &c. ¶ Pulchre narratio hæc illi propheticae Danielis
 uisioni concordat. Aspiciet in uisione noctis, & ecce bestia quarta terribilis atque mirabi-
 lis & fortis nimis, dentes ferreos habens magnos, comedens atque cominuens, & reliqua pe-
 dius suis coculcans. Et subinde, Aspiciet ergo in uisione noctis, & ecce in nubibus cœ-
 li quasi filius hominis ueniebat, & usque ad antiquum diem peruenit, & in conspectu eius ob-
 tulerunt eum, & dedit ei potestatem & honorem & regnum, & omnes populi tribus & ling-
 uæ seruiunt ei. Potestas eius potestas æterna quæ non auferetur, & regnum eius quod non cor-
 rumperetur. ¶ Quid enim erat uidere illam talem bestiam, non solum comedentem, sed etiam cominu-
 entem, nisi quod hic pulchre commemorat Romanum imperium, non solum, ut ceteras gentes, lu-
 daicæ regni suæ ditioni subdidisset, uerum etiam in tetrarchias cominuisset? Vt enim Iudaici re-
 gni cominuisset potentiam, propter nimiam gentis illius insolentiam, iccirco in tetrarchas illud
 regnum est, in quatuor principes dissipauit, uidelicet Pontium Pilatum, Herodem, Philippum, & Lisan-
 nam. Nec uero solummodo regnum, uerum etiam sacerdotij principatum, in duos, scilicet, An-
 nam & Caipham diuidendo cominuuit. Futurum autem erat, ut reliqua pedibus suis conculcaret,
 quod tunc fecit quando gentem & locum tulit, & eos, qui bello superauerunt, in captiuitatem
 dissipauit. ¶ Nunc igitur leuemus oculos nostros, oculos mentis, & prospectum fidei, quia
 quod illic propheta uidebat in uisu noctis uenientem in nubibus quasi filium hominis, dum co-
 medisset atque cominuisset illa bestia terribilis atque mirabilis & fortis nimis, hoc est quod
 hic narrat Euangelista, uenisse, & manifestum esse in Israel hunc uere filium hominis, &
 inueniendi fecisse à baptismo Iohannis, dum regnum Iudaicæ gentis sibi subdidisset, et in
 tetrarchias (ut iam dictum est) cominuisset magna potentia Romani imperij. Incipiens enim
 ait Petrus apostolus post baptismum, quod prædicauit Iohannes, Iesum à Nazareth, quomodo
 deo unxit eum deus spiritu sancto et uirtute, et cetera usque, quia ipse est qui constitutus est à deo
 iudex uiuorum et mortuorum: huic omnes prophetæ testimonium perhibent, remissionem pecca-
 torum accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum. Initium ergo faciendi ueniens à ba-
 ptismo Iohannis, qui latuerat eatenus, habitans cum parentibus Nazareth, et subditus illis,
 quousque processit. Vtque ad antiquum diem peruenit, et in conspectu eius obtulerunt eum, et de-
 dit ei potestatem et honorem et regnum, et ipse est (ait Petrus, ut iam dictum est) qui constitutus est
 à deo iudex uiuorum et mortuorum: et sicut ait David, Gloria et honore coronauit eum, et consti-
 tuit eum super opera manuum suarum, omnia subiecit sub pedibus eius. Hoc est unde presenti or-
 dere loqui propositum est, ad gloriam et honorem filij hominis, cui sermo bonus est super datum
 optimum, quem et ipse exoptans dicit ad dilectam animam. Quæ habitas in hortis, amici auscul-
 tant, fac me audire uocem tuam. Factum est uerbum domini (ait iam dictus Euangelista Lucas) super
 Iohannem Zachariæ filium in deserto, et idem Iohannes apud alium Euangelistam, quid ad se dictum
 fuerit, uel ad quid uerbum domini super se factum fuerit, prædicat hoc modo. Et ego nesciebam
 sed ut manifestaretur in Israel, propter ea uenit ego in aqua baptizans, item. Et ego
 nesciebam

Testis Christi
 necessarius Iohannes,

Iohan. 1.

Lucas & Dani-
 el concordat
 de aduentu
 Christi. Lucæ. 3

Daniel. 7.

Regnum Iudææ
 ora a Romanis
 cominuuit

Initium ueniendi
 à bapt. Ioh.

Actuum Jo

Psalm. 8.

Cant. 2.
 Lucæ. 3.

Iohan. 1.

nesciebam eum, Sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit. Super quē uideris spiritum descendentem & manentē in eo, hic est qui baptizat in spiritu sancto. Hoc ex prae-
 teritis, quae scriptura narrat euangelica, satis euidenter constat, quia Iohannes nesciebat eū
 uidelicet eo modo quo inuicem sciuntur uel sciri possunt facies hominum, qui uel pariter
 cōmanent, uel aliquando mutuos sibi aspectus praeberunt: Iesus namq; adhuc infantulus
 necdū biennis, fugerat in Aegyptū, & Iohannes puer, nescimus quot annoꝝ, uerūtamen
 in teneris annis, secesserat in desertū. Ergo secundū faciem nesciebat eum, licet secundum
 spiritū scire potuerit, eū iam aduenisse, quo agente exultauit in gaudio clausus in utero ma-
 tris suae. Sed ut manifestaretur (ait) in Israel, propterea ueni ego in aqua baptizans, sub-
 auditur & praedicans, quod hic Matthaeus primus exprimens. **Venit (ait) Iohannes**
Baptista praedicans in deserto Iudaeae dicens. Poenitentiam agite, appropin-
quabit enim regnum caeloz. Haec eius praedicatio uiam parauit, ut manifestaretur in
 Israel iste filius hominis, & appareret in nubibus caeli, peruenturus (ut supra memoratum
 est) usq; ad antiquū diem, id est, eligeret sibi aplos, de quibus dictū est per prophetam. Qui
 sunt isti, qui ut nubes uolant testes illos habiturus, & uidentibus illis ascensurus in caelū, et
 cum illorū testimonio praedicandus per mundū uniuersum. ¶ Et notandū, quod primus
 iste praecursor dñi, nomine expresso praedicat regnū caeloz, sciendūq; solū & unicū reg-
 nū caeloz, regnū esse legitimū, rapinam autē fuisse omnia regna terrarū, praeter solam sedē
 Dauid, quae huius regni caelozū praeparatoria fuit. Regna terrarū illa dicimus, quae absq;
 deo fuerūt, & sine spe regni caelozū pertransierūt: quorū maxima erant capita leena & ur-
 sus, pardus, & illa sine nomine quarta bestia, quas uidelicet bestias Daniel uidit in uisione
 supra memorata, per quas intelligimus quatuor principalia regna: quorū primū, regnū Ba-
 byloniorū, populū dei captiuauit: secundū regnū Persarū & Macedorū, agente Aman su-
 perbillimo, populū eundē funditus delere uoluit. Tertū regnū Graecorū, mala in eodē po-
 pulo gessit illa, quae Machabaeorū narrant libri: Quartū, regnū Romanorū, & ipsum filiū
 hominis, tradentibus eū Pontio Pilato Iudaeis, & martyres eius, usq; ad tēpora Constā-
 tini crudeliter occidit. Quod illic post bestias illas datū fuisse dandū esse uidit Daniē regnū
 filio hominis, dictūq; est ad eū, suscipient autē regnū sancti dei altissimi, & obtinet uerū regnū
 usq; in seculū & seculū seculorū, hoc est regnū quod praedicans Iohannes, praenuntiat poe-
 nitentiā agite, & tunc demū causam subnequit, appropinquabit enim regnū caeloz. ¶ Hic
 iā nec illud praetereundū, quod hoc sit propheticā gratiā singularē praenuntū, ubiq; le-
 geris uel audieris ad quēpiā factū esse uerbū dñi, & hinc prophetas sanctos esse uel dici,
 quia factū est ad eos uerbū dñi. Nouissimus omnium illorū iste est Iohannes, super quē scri-
 bit Euāgelista factū esse uerbū dñi, ut ueniret praedicans & baptizans, & sic manifestaretur in
 Israel filius hoīs. Prim⁹ autē oīm fuit pater Abrahā, de q̄ sic scriptū est, Factus ē sermo dñi
 ad Abrahā per uisionē dicens, Noli timere Abrahā, ego protector tuus sum, & subinde,
 statimq; sermo dñi factus est ad eū dicens, nō erit hic haeres tuus, sed qui egredietur de ute-
 ro tuo, ipsum habebis haeredē, &c. quibus utiq; uerbis promittebatur aduentus eiusdē filij
 hominis. ¶ Igitur cū dicit hic. In diebus illis uenit Iohannes Bapt. subaudiendū est, in testi-
 moniū. Sic em̄ alius Euāgelista sublimerit enūciauit, praemittens, fuit homo missus à deo,
 cui nomen erat Iohannes, statimq; subiungēs, hic uenit in testimoniū, ut testimoniū perhi-
 beret de lumine, ut oēs crederēt per illū. Nec uerū solūmodo ex deserto in omnē regionē
 Iordanis, uerū & ex matris utero in lucē uitae praesentis in testimoniū uenit. Iccirco senib; iu-
 stis datus est, iccirco sterili utero conceptus, iccirco adhuc ex utero matris suae spiritu san-
 cto repletus est, iccirco cū gaudio multorū & admiratione plurimorū natus est, iccirco du-
 ce spū sancto in desertū à seculo fugit, & uitā angelicā duxit, omnēq; ordinē uitae irrepre-
 hensibilē gessit, uicū atq; uestitu uenerabilis & omni sanctitate mirabilis, ut esset idoneus
 testis, & omnibus his modis in testimoniū uenit. Sacerdos erat, & patri sacerdoti succeder-
 re iure debebat, sed uetera sacerdotij ueteris insignia respuens, legēq; caeremoniarū in die-
 bus suis esse finiendā optime sciens, solā praelegit praedicare & in semetipso dedicare poeni-
 tentiā, quae sacerdotalis officij pars optima est, Nouerat quippe, sicut beatus ille & iustus
 Symeon, nouerat (inquā) & responsum acceperat ab eodē spū sancto, qui hominē talē, pul-
 chrum

CAP. III.

Esaie. 60
Actuū. I.Regna terrarū
rapina
fuerunt.

Danic. 7.

Ibidem.

Luc. 3.

Gen. 17.

Iohā. uenit in
testimonium.
Iohan. I.

Luc. 2.